

In 2050 moeten alle woningen in Nederland van het gas af zijn. Dat is een van de doelstellingen in het Nederlandse Klimaatakkoord. Bij nieuwbouw wordt in principe al geen gasaansluiting meer aangelegd maar de grote uitdaging is natuurlijk de omschakeling van bestaande woningen naar aardgasvrij.

De Oranjewijk en het Doeskwartier-West in Leiderdorp moeten op de schop in verband met de vervanging van de riolering en de gasleidingen. In combinatie met de plannen voor de Warmterotonde, een pijplijnnetwerk dat restwarmte uit het Rotterdamse havengebied via Leiderdorp naar Leiden moet gaan transporteren, gaf dat de aanzet om na te gaan denken over een alternatieve warmtevoorziening in de wijk. In 2018 startte de gemeente met een project om samen met de bewoners te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om de stap naar een aardgasloze wijk daadwerkelijk te zetten. Eind 2019 kwam de Werkgroep Oranjewijk met het advies in te zetten op een collectief hoge temperatuur warmtenet. Om dit financieel haalbaar te maken, vroeg de gemeente een miljoensubsidie aan bij het Rijk in het kader van de Proeftuinen Aardgasvrije Wijken. In oktober 2020 werd bekend dat het Leiderdorpse subsidieverzoek was afgewezen waarmee ook het project in de ijskast werd gezet. Maar daarmee is het boek nog niet gesloten: de opgave om na te denken over de warmtetransitie in de wijk blijft staan.

In de serie 'Van het gas af' volgen het Leiderdorps Weekblad en Unity.NU sinds eind 2018 via een reeks krantenrubrieken en minidocumentaires hoe de Oranjewijk en het Doeskwartier-West de weg zoeken naar een gasvrije toekomst. In deze 15e aflevering kijkt Jan van Trigt, Oranjewijkbewoner en lid van de Werkgroep Oranjewijk, terug op de afgelopen tweeënhalve jaar en laat hij zijn gedachten gaan over de mogelijkheden die er nu nog zijn voor het gasvrij maken van zijn wijk. Ook spraken we met drie bewoners van de wijk 't Heerlijk Recht die de stap hebben gewaagd om een warmtepompboiler te installeren. De bij deze aflevering behorende minidocumentaire van Unity.NU wordt uitgezonden op zaterdag 13 februari om 18.00 uur op televisie via kanaal 40 (Ziggo) of 1412 (KPN, Tele2, XS4ALL) en wordt herhaald tot maandag 15 februari 18.00 uur. De minidocu is ook te zien via de website www.unity.nu.

‘Ik denk dat we in de Oranjewijk naar individuele oplossingen gaan’

TERUGBLIK ■ Laten we met elkaar kijken of we de Oranjewijk en het Doeskwartier-West van het gas af kunnen krijgen. Dat was de opdracht waarmee de Werkgroep Oranjewijk ruim twee jaar geleden op pad ging. “We hebben samen een reis gemaakt”, kijkt Oranjewijkbewoner Jan van Trigt, werkgroep lid van het eerste uur, terug. “Die heeft niet geleid tot wat we voor ogen hadden, maar het was een leuke, enthousiaste en ook realistische groep mensen die er veel tijd in heeft gestoken.”

Van Trigt was een van de bewoners die zich na de door de gemeente georganiseerde inspiratiebijeenkomst in september 2018 op gaf om mee te denken over de warmtetransitie in zijn wijk. In november dat jaar ging de Werkgroep Oranjewijk van start. Aanvankelijk met twaalf bewoners, vijf gemeenteambtenaren en een vertegenwoordiger van woningcorporatie Rijnhart Wonen. Bart van Konijnenburg van adviesbureau Duurzaam Doorgaan werd aangetrokken als onafhankelijk procesbegeleider en voorzitter. Met behulp van adviesbureau DWA zijn verschillende alternatieven voor aardgas op een rij gezet. Nog voor het eind van 2019 kwam de werkgroep met een advies aan de gemeenteraad: zet in op een collectief hoge temperatuur warmtenet. Want dat kwam naar voren als de gunstigste optie voor de bewoners; het vergt de minste aanpassingen aan de veelal matig geïsoleerde woningen in de wijk en kost de huiseigenaren het minste geld.

INGEWIKKELDE KLUS

Van Trigt: “Je zou dan denken: ‘over een paar jaar ligt dat warmtenet er’. Maar dat gaat niet gebeuren, het is gewoon niet haalbaar gebleken.” Niet dat de werkgroep ervan uit ging dat alles van een leien dakje zou gaan. Het was van meet af aan helder dat de warmtetransitie in de Oranjewijk een ingewikkelde klus zou worden, vertelt Van Trigt. Een sterk complicerende factor is het hoge percentage – bijna 90 procent – eigen woningbezit in de wijk. Al die huiseigenaren moeten overgehaald worden om van het gas af te gaan, een overstap die onherroepelijk kosten en gedoe met

zich meebrengt. De bewoners zijn ook nog eens zeer divers, “Som-

migen hebben net hun eerste huis gekocht, die hebben financieel niet de ruimte om de boel in meer of mindere mate te verbouwen en over te stappen op een gasvrije verwarming. Aan de andere kant zijn er mensen die hier al meer dan een halve eeuw wonen en het eind van hun leven naderen. Die hebben geen zin meer in een verbouwing, heel begrijpelijk. En natuurlijk is de één veel meer bezig met duurzaamheid dan de ander, er zullen zeker

ook mensen zijn die gas geweldig vinden en willen houden.”

LANGE TRANSITIEPERIODE

Met die overwegingen in het achterhoofd, adviseerde de werkgroep om een lange transitieperiode te nemen, van zo’n twintig jaar. In die periode zou er voor de meeste woningen een natuurlijk moment komen voor de overstap naar gasvrij, was het idee. Bijvoorbeeld wanneer er toch verbouwd gaat worden of

wanneer de CV ketel aan vervanging toe is.

Voor een potentiële exploitant van warmtenet is zo’n lange transitieperiode natuurlijk ongunstig. Want de aanleg van het buizenstelsel betekent een fikse investering en met aanvankelijk weinig gebruikers is de omzet te laag om de kosten te dekken. “Dat probleem hebben we altijd wel gezien”, zegt Van Trigt. Je lost dat alleen op, zo is zijn overtuiging, met een grote zak geld waarmee de gemeente het voor haar burgers financieel interessant kan maken om aan te haken bij het warmtenet.

Vorig jaar bestond nog de hoop dat in ieder geval voor een deel van het projectgebied die zak geld binnengehaald kon worden via het Programma Aardgasvrije Wijken van de Rijksoverheid. Maar de subsidieaanvraag van Leiderdorp werd afgewezen, zo bleek afgelopen oktober.

Oranjewijkbewoner Jan van Trigt verwacht dat ook zijn woning over een aantal jaar verwarmd wordt met behulp van een warmtepomp. | Foto: CvdL

In de werkgroep heb ik wel eens gezegd: ‘Of de Oranjewijk is de eerste Leiderdorpse wijk die van het gas af gaat, of het is de laatste’

Voor de gemeente was dat reden om te concluderen dat het overgaan op een alternatieve collectieve warmtevoorziening, lees een warmtenet, voor de wijk op dit moment niet haalbaar is. Een conclusie die Van Trigt deelt. Sterker nog, hij verwacht dat het gedroomde warmtenet er helemaal niet meer gaat komen. “In de werkgroep heb ik wel eens gezegd: ‘Of de Oranjewijk is de eerste Leiderdorpse wijk die van het gas af gaat, of het is de laatste.’”
Lees verder op P7

